

[Natuur]

Rehabilitatie van de Populier

> *Thomas Hövelmann*
Bron: www.bosgroepen.be

© Arsel Ozgurdal

De Koepel van Vlaamse Bosgroepen is trots dat de door haar georganiseerde infodag op 16 november 2010 over de populier een groot succes is geworden. Het gekozen onderwerp samen met het boeiende programma en sprekers hebben ervoor gezorgd dat het voorziene auditorium in Brussel met een capaciteit van maximaal 100 zitplaatsen, op korte termijn volgeboekt geraakt is.

Onder de luisteraars bevonden zich ongeveer 20% beseigneers en 15% exploitanten wat een mooi bewijs levert voor de populariteit van deze in verdrinking geraakte boomsoort. De redenen voor deze achteruitgang zijn legio. Zo heeft de populier te lijden onder ziektes, het saaie uitzicht van klasieke productiebossen en zijn status als exoot. Momenteel staat er nog 20300 ha populier in Vlaanderen wat neerkomt op 14% van de totale bosoppervlakte. Vandaag is de toekomst van de populier niet al te rooskleurig want het grootste gedeelte van de bomen bevindt zich in de omtrekklasse 120 tot 180 cm terwijl het aandeel jonge bomen beduidend lager is. De infodag heeft duidelijk gemaakt dat de populier dringend toe is aan **rehabilitatie**. Er wordt niet alleen hard gewerkt aan de verhoging van de ziekteresistentie maar ook aan het vermogen om ziektes te tolereren. Dit wil zeggen dat besmette bomen ondanks de infecties fit moeten kunnen blijven.

Het is perfect mogelijk om populierenbossen mooi te structureren teneinde de ecologische kwaliteiten te verhogen. De aanplantingen van nieuwe populierenbossen dicht bij oudere gezonde boskernen verhoogt de kans om op korte termijn waardevolle voorjaarsflora zoals boshyacint, sleutelbloem en

speenkruid te laten ontwikkelen. Bovendien draagt het strooisel bij tot het tegengaan van verdere verzuring omwille van het hoge calciumgehalte in de bladeren. En dit is zeker een opmerkelijke prestatie gezien de grote verzuringsdruk via landbouw, industrie en de keuze van homogene bestanden met verzurende boomsoorten zoals beuk, eik en naaldbomen. De populier is perfect in staat om aan de **drie functionele eisen** – ecologie, recreatie (populieren vormen vlug bosstructuren) en economie – te voldoen ware het niet dat de wetgever nog niet inspeelt op de kansen die de populier biedt. Helaas wordt de populier nog steeds als exoot beschouwd en worden er geen subsidies verstrekt voor herbebossing met populier. Voor de bebossing van landbouwgronden met populier worden wel subsidies gegeven. Maar ook zonder subsidies lijkt de uitbating van een populierenbos economisch rendabel te zijn. Met een jaarlijkse aanwas van ongeveer 9 tot 14m³ en een bedrijfstijd van 25 jaar kan een bruto-opbrengst van ongeveer 10000 € worden gerealiseerd.

De **uitbreiding** van populierbossen is ook een vraag die door de houtkolom wordt gesteld. De blijvende vermindering van het aanbod aan grondstof in combinatie met export van Vlaamse populier naar afzetmarkten buiten de EU en de vraag naar energiehout verhoogt de druk op de houtverwerkende industrieën om hun fabrieken draaiende te houden. Tijdens het luik over de impact van het huidige beleid op het economisch belang werd ook geopperd om via marktmechanismen regulerend op te treden.

De presentaties van de hier onderstaande sprekers zijn terug te vinden op de website van de bosgroepen. (www.bosgroepen.be)

1. Cultuurhistorische waarde van de populier

Jos Van Slycken (INBO)

2. Oude en nieuwe populierenklonen

Marijke Steenackers (INBO)

3. Populieren, geschikte pioniers voor ecologisch waardevolle

bosuitbreiding – Luc De Keersmaeker (INBO)

4. Economisch belang en impact van het huidige beleid

Lieven de Boever (UGent)

5. Populier binnen het huidige bos- en natuurbeleid

Carl De Schepper (ANB)

6. Bosbeleid en de EU – Joost Van de Velde (EU Commissie)

7. Op weg terug! Populier in het Nederlandse bos en landschap

Patrick Jansen (Probos NL)

ENKELE VRAAG/ANTWOORDEN

Enkele interessante vraag/antwoorden van de studiedag.

Meer vragen zijn terug te vinden op de website van de bosgroepen.

Ecologie

Wat is de ecologische waarde van populieren?

De ecologische waarde van bomen is altijd groter dan deze van intensief geteelde landbouwgewassen in monocultuur.

De gepresenteerde studies tonen aan dat populier in vergelijking met andere boomsoorten ecologisch hoog scoort.

Beleid

Waarom gewone es en geen populier langs verharde landbouwwegen?

Vergunningen voor lijnbepantingen worden verstrekt door gemeentes. Er wordt voorkeur gegeven aan inheems materiaal. Populier wordt beschouwd als exoot.

Mogen niet-Vlaamse variëteiten in Vlaanderen geplant worden?

Ja, de klonen dienen wel gekeurd op herkomst door het Agentschap Landbouw en Visserij.

De populier als exoot: Waarom alleen in Vlaanderen?

Het beleid is misschien te strikt omdat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen agressieve en niet-agressieve exoten (populier).

Waarom is er geen subsidie voor herbebossing?

Wat is de economische meerwaarde van de andere zo gepromote loofhoutsoorten?

De populier heeft een te grote commerciële waarde om in aanmerking te kunnen komen voor herbebossingssubsidies. De keuze voor de andere loofhoutsoorten is bepaald door de ecologische waarde.

Waarom geen onderscheid tussen populierenteelt en populierenbos (landbouw versus bosbouw)?

Productie niet vergelijkbaar met recreatie. Intensieve populierenteelt is mogelijk op landbouwgrond. Vanuit landbouw is er echter geen interesse omdat de rentabiliteit van landbouwgewassen op vruchtbare gronden groter is. Er dient ook rekening gehouden met het feit dat bomen op landbouwgronden moeten gekapt worden na max. 20 jaar. Anders wijzigt de bestemming van landbouw in bos.

Bosuitbreiding

Is het zo dat er op landbouwgrond 3 generaties populier moeten aangeplant worden alvorens eik te planten?

De ontwikkeling van een bos wordt opgestart met lichtboomsoorten. Deze worden in een later stadium vervangen door meer schaduwverdragende bomen. Populier is een pionier- en lichtboomsoort die aan een begin van een bos staat.

Biomassa

Nieuwe generatie gemanipuleerde populier: Welke soort? Roestgevoeligheid? Winterstek of zaaïen? Welke impact heeft dit op de toekomst van de populier? Wanneer komt de 2e generatie voor biomassa op de markt (5j – 10j – 20j)?

Bij het genetisch modificeren van organismen (bomen) wordt in tegenstelling tot het kweken van klonen (veredeling) direct ingegrepen in het genetisch materiaal. Dit is nog niet aan de orde voor bomen in bosverband. Het is nog niet duidelijk wanneer de genetisch gemodificeerde bomen voor biomassa (bio-ethanol) op de markt komen.

Markt

Is populierenhout geschikt voor pellets?

Pellets zijn geperste houtpartikels met hars als bindmiddel. Aangezien populier (en alle andere loofhoutsoorten) geen hars bevatten is populieren alleen beschikbaar als chips.

Waar moet de verwerkende industrie haar grondstof halen?

Dit is een kwestie van kwaliteit en prijs. Een groter aanbod aan inheems hout zou een positief effect op de prijs kunnen hebben.

Waar moet de verwerkende industrie haar grondstof halen?

Dit is een kwestie van kwaliteit en prijs. Een groter aanbod aan inheems hout zou een positief effect op de prijs kunnen hebben.

Veredeling

Verband tussen klonen en houtkwaliteit.

De verschillende klonen verschillen van houtkwaliteit. Voor de normale toepassingen zijn deze verschillen echter minder van belang. De houtkwaliteit is ook afhankelijk van het gevoerde beheer.

Oude klonen (Robusta, Serotina, Blauwe van Eksaarde) terug aanplanten?

Graag van INBO een beschrijving van de nu in handel gebrachte klonen. Het commerciële gebruik van oude klonen wordt afgeraden. Ze hebben wel nog landschappelijke waarde. Voor de verhandelde klonen verwijzen we naar de lijst in de vragen- en antwoordenlijst op de website (www.bosgroepen.be)